

Notat

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser

Modtager(e):

Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser

**Kommenteret høringsnotat til lovforslag nr. L 98 om ændring af lov om
tens voksenuddannelsesstøtte (SVU). (Målretning af SVU til videregående
uddannelse)**

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser sendte den 2. december 2013 et udkast til ovennævnte lovforslag i høring blandt relevante institutioner og organisationer. Herudover har høringen været offentliggjort på Høringsportalen.

Ved høringsfristens udløb den 9. december 2013 var der indkommet 19 hørings-
svar.

I dette notat gives et kort resumé af de væsentligste bemærkninger til lovforsla-
get.

Overordnede bemærkninger til lovforslaget

Danske Erhvervsskoler og Aarhus Universitet påpeger indledningsvis den meget
korte høringsfrist.

Generelle bemærkninger til lovforslaget

Høringssvarene udtrykker generelt bekymring for, at lovforslaget vil få negative
konsekvenser for muligheden for at udvikle de nødvendige kompetencer på ar-
bejdsmarkedet.

DI finder det dog positivt, at målretningen af SVU kan føre til et styrket fokus på
kvaliteten af efteruddannelses tilbudene blandt de brugere, som falder ud af SVU-
målgruppen.

Målretning af SVU til videregående uddannelse

KL tager til efterretning, at forslaget er en del af aftalen om finansloven for 2014,
men bemærker dog, at kommunerne har en relativ stor andel af medarbejdere med
en mellemlang videregående uddannelse (f.eks. lærere, pædagoger m.fl.), hvorfor
konsekvensen af forslaget vil være, at kommunerne næppe kan opretholde den
nuværende efteruddannelsesindsats.

LO anerkender behovet for at prioritere anvendelsen af ressourcer i uddannelsessy-
stemet, men finder forslaget kritisabelt af flere grunde. Det er opfattelsen, at der er
behov for at se på, hvordan man kan understøtte en øget anvendelse af diplom- og
masterniveauerne som et reelt alternativ til de ordinære fuldtidsuddannelser. Derfor

11. december 2013

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser
Slotsholmsgade 10

Post Postboks 2135
1015 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post fivu@fivu.dk

Netsted www.fivu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 13/031701-19

bør forslaget, som også rammer personer med en diplomuddannelse, revurderes. *LO* opfordrer til, at det mere grundlæggende vurderes, hvordan man også på videregående niveau sikrer et tilbud af løbende efteruddannelse og specialisering.

LO anfører, at de reelle kompetenceløft, der sker, mens folk er i arbejde og derfor ikke rykkes ud af arbejdsstyrken for at tage en fuldtidsuddannelse, skal styrkes og ikke forringes. *LO* foreslår, at der nedsættes et udvalg til at se på problemstillingen, herunder styrkelse af videregående voksen- og efteruddannelse (VEU) og sammenhæng i VEU-systemet generelt set.

FTF anerkender, at der er pres på de offentlige budgetter, hvilket dog samtidig betyder, at der stilles øgede krav til de offentligt ansatte – krav, der i mange tilfælde forudsætter efter- og videreuddannelse for at kvaliteten i de offentlige ydelser kan opretholdes og udvikles. *FTF* er enige i synspunktet om at prioritere de kortuddannedes fortsatte uddannelse, men er ikke enige i, at det skal ske på bekostning af personer med videregående uddannelse.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

FTF henviser særligt til, at en undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut har dokumenteret, at efteruddannelse er nødvendig og desuden rykker ved resultaterne på jobbet. Som eksempler nævnes folkeskoleområdet og sundhedsområdet, der er under en rivende udvikling i disse år.

FTF anfører, at en række stillinger fordrer særlige kompetencer, som kun kan erhverves gennem efter- og videreuddannelse på åben uddannelse, f.eks. den praktikvejlederuddannelse, der er obligatorisk inden for de sundhedsfaglige uddannelser, lærere, der skal undervise i dansk som andetsprog, hvor der stilles krav om en mastergrad i dansk som andetsprog, og den erhvervspædagogiske læreruddannelse, der er obligatorisk for undervisere på erhvervsuddannelserne og arbejdsmarkedsuddannelserne, medmindre tilsvarende kompetencer allerede foreligger.

FTF påpeger, at efter- og videreuddannelse på videregående niveau reelt er blevet nedprioriteret i de senere år, og nævner, at deltagerbetalingen på diplomuddannelser i gennemsnit er steget med ca. en femtedel i løbet af de seneste 5 år ligesom taxametertilskuddet pr. årselev næsten er nede på samme beløb som i 2007.

I forhold til skoleområdet finder *FTF* det modstridende, at regeringen på den ene side prioriterer pædagogernes, lærernes og skoleledernes kompetenceudvikling højt med ca. 1 mia. kr. og på den anden side beslutter at fjerne mulighederne for SVU til den samme kompetenceudvikling. *FTF* anfører, at den afsatte milliard derved udhules og mister værdi, hvis muligheden for SVU bortfalder.

Akademikerne og *Danske professionshøjskoler* finder, at lovforslaget forringer efter- og videreuddannelsesmulighederne for en del højtuddannede medarbejdere i både den offentlige og den private sektor.

Danske professionshøjskoler er bekymrede for, at betydeligt forringede muligheder for kompetenceudvikling vil modarbejde intentionerne om at fremme den effektivitet, højere kvalitet og produktivitet på arbejdsmarkedet, som både offentlige og private arbejdsgivere efterlyser. De forventer efter en rundspørge blandt professionshøjskolerne, at konsekvensen af forslaget vil være et fald i aktiviteten på 37 pct.

i forhold til 2012, og at sundhedsdiplom- og socialdiplomuddannelsen vil blive særligt ramt.

Akademikerne finder det påfaldende, at en regering, der lægger stor vægt på uddannelse, nu sender et signal om, at medarbejdere på bachelorniveau eller derover ikke har brug for at vedligeholde og udvikle deres kompetencer.

Akademikerne finder ikke, at der er belæg for at antage, at arbejdsgiverne fremover vil dække den ekstra udgift til efter- og videreuddannelse, hvilket vil betyde, at en gruppe akademikere og andre højtuddannede i fremtiden vil være mindre tilbøjelige til at efteruddanne sig. Det vil svække både akademikers, virksomheders, organisationers og institutioners strategiske kompetenceudvikling. De anfører desuden, at behovet for livslang kompetenceudvikling understreges af stigende forventning om, at højtuddannede bliver længere på arbejdsmarkedet, og at der stilles stigende kompetencekrav.

Finanssektorens arbejdsgiverforening (FA) finder det kortsigtet at nedprioritere højtuddannedes muligheder for efteruddannelse, da virksomhederne har behov for at også medarbejdere med en videregående uddannelse løbende kompetenceudvikles, så de kan tilpasse sig kravene på arbejdsmarkedet.

Aalborg Universitet har forståelse for, at ressourcerne skal anvendes til at understøtte Vækstplan DK, men gør opmærksom på, at personer med en bachelor- og kandidatuddannelser har brug for kompetencegivende efteruddannelse for at sikre, at deres kompetencer er tidssvarende og relevante. Den foreslåede lovændring gør det mindre attraktivt for arbejdsgiverne at give tilladelse til og for arbejdstagerne at deltage i efteruddannelse.

Aarhus Universitet anerkender behovet for løbende justeringer af statens bevillinger men beklager, at nedskæringen finder sted på et område, hvor universitetet ønsker at styrke aktiviteterne for at bidrage bedst muligt til samfundsudviklingen. Universitetet anfører, at det særligt for små og mellemstore virksomheder har stor betydning, at omkostninger til medarbejdernes løn kan reduceres ved hjælp af SVU under medarbejdernes videreuddannelse.

Danmarks Medie- og Journalisthøjskole anfører, at det er dybt problematisk for studerende på fagjournalistuddannelsen, at muligheden for SVU bortfalder. Disse studerende skal klare sig i et år uden indtægt, samtidig med at de dygtiggør sig på en uddannelse, som de selv eller deres arbejdsgiver betaler for. *Journalisthøjskolen* mener samtidig, at det vil være meget usandsynligt, at en arbejdsgiver betaler fuld løn til en medarbejder, der læser fagjournalistuddannelsen på fuld tid, da uddannelsen oftest bruges som springbræt videre i karrieren.

University College Lillebælt beklager forslaget om målretning af SVU, fordi det vil bremse målsætningen om livslang læring og løbende kompetenceudvikling i voksen- og arbejdslivet.

IDA er bekymrede for, at lovforslaget vil have negative konsekvenser for efter- og videreuddannelse til de højtuddannede. De anfører således, at der på det teknisk-naturvidenskabelige område er behov for en kontinuerlig kompetenceudvikling for at tilpasse sig en rivende teknologisk udvikling.

Dansk Erhverv er meget kritisk overfor lovforslaget, idet de vurderer, at forslaget vil betyde, at arbejdsgivere og medarbejdere vil nedprioritere efteruddannelse væsentligt, hvilket kan have yderst negative konsekvenser for danske virksomheders muligheder for at konkurrere på et globalt marked, hvor det er afgørende, at man er i besiddelse af den nyeste viden for at være i stand til at agere innovativt på markedet.

Dansk Erhverv og *Danske erhvervsakademier* udtrykker bekymring for, at lovforslaget kan medføre risiko for, at mobiliteten på det danske arbejdsmarked svækkes væsentligt, da medarbejderne risikerer at blive fastlåst i deres job, når kvalifikationer og kompetencer ikke vedligeholdes og udvikles. Lovforslaget vurderes ligeledes at have negativ indflydelse i forhold til jobrotationsordningen.

Danske erhvervsakademier anfører, at de fleste uddannelser, som i kvalifikationsrammen er placeret på niveau 6 og derover, ikke indeholder ledelsesmæssige elementer. Dette gælder f.eks. store dele af sundhedssektoren. Det er derfor *Danske erhvervsakademiers* vurdering, at lovforslaget kan blive en hindring for at få tilført bedre ledelsesmæssige kompetencer til personer, der ønsker at påtage sig et ledelsesansvar. *Danske erhvervsakademier* foreslår derfor, at personer, der kan dokumentere, at de er på vej ind i et karrieremæssigt forløb, der forudsætter kompetencer, de ikke har haft mulighed for at opnå gennem deres uddannelse, også skal give ret til SVU.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Danske Erhvervsskoler – Lederne finder, at videreuddannelse af faglærte er vigtig for fleksibiliteten på arbejdsmarkedet og opfordrer til en nøje analyse af, hvorvidt især efteruddannelsesmuligheder for faglærte alligevel kan begrænses af lovforslaget.

Erhvervsakademi Dania oplyser, at man har en del deltagere, som har et højere uddannelsesniveau end erhvervsakademineiveau. Forslaget vil derfor betyde, at disse uddannelsessøgende ikke længere vil være berettiget til SVU, hvorfor akademiet forventer, det vil betyde en nedgang i søgningen til åben uddannelse.

Ministeren oplyser, at lovudkastet er en opfølgning på den aftale om finansloven for 2014, som regeringen har indgået med Venstre og Det Konservative Folkeparti, og at lovforslaget er udarbejdet inden for rammerne for aftalen.

Efter- og videreuddannelse er grundlæggende rettet mod personer i erhverv, dvs. personer, som tager deltidsuddannelse med mindre dele tilrettelagt på heltid. Målsætningen med ordningen var at understøtte personer på arbejdsmarkedet, som ikke havde modtaget videregående uddannelse, mens de var unge.

Det har imidlertid vist sig, at udviklingen er gået i en anden retning. SVU-ordningen er i langt højere grad blevet benyttet til uddannelse på videregående niveau end oprindeligt forudsat.

Med lovforslaget sker der en prioritering af SVU-midlerne til personer, der alene har taget en ungdomsuddannelse eller en kortere videregående uddannelse eller en længere videregående uddannelse, der må anses for forældet.

I dag betaler arbejdsgiverne lønnen under en uddannelse med SVU i 80 pct. af tilfældene. Som det fremgår af høringsssvarene, er efter- og videreuddannelse højt prioriteret af arbejdsgiverne, og det er derfor forventningen, at arbejdsgiverne fortsat vil prioritere efter- og videreuddannelse højt til gavn for den fortsatte udvikling i både den private og offentlige sektor.

Muligheden for at se bort fra forældet videregående uddannelse

Aalborg Universitet vil gerne have tydeliggjort, i hvilke situationer der kan ses bort fra en videregående uddannelse, og hvordan man fastslår, om en uddannelse er forældet, og således vurdere om en uddannelse har været anvendt i de nævnte 5 år.

Danske professionshøjskoler anbefaler, at det i bekendtgørelsesreglerne præciseres, at der skal kunne ses bort fra tidligere gennemført videregående uddannelse, hvis den tidligere uddannelse ikke i tilstrækkelig grad dækker de kompetencebehov, der anses for nødvendige for, at den uddannelsessøgende kan varetage sit arbejde som kompetent fagprofessionel.

Danske erhvervsakademier er desuden bekymrede for, at nogle uddannelser kan blive forældet indenfor 5 år, da udviklingen inden for visse områder går meget stærkt. De mener derfor, at der i disse tilfælde bør være mulighed for at få SVU uanset uddannelsesbaggrund.

Danske Erhvervsskoler opfordrer til, at der fastsættes regler, hvorefter der kan ses bort fra gennemført videregående uddannelse for lærere med en videregående tekst faglig uddannelse, som skal gennemføre en pædagogisk diplomuddannelse, så erhvervsskolerne fortsat har gode muligheder for at rekruttere og uddanne denne medarbejdergruppe.

DI finder det dog positivt, at der med lovforslaget lægges op til, at personer med en forældet uddannelse over erhvervsakademiniveau trods målretningen af midlerne fortsat kan få adgang til SVU.

LO påpeger, at det ikke fremgår af lovforslaget, hvordan det skal afgøres, om en uddannelse er forældet.

Ministeren oplyser, at det er tanken at udstrække den praksis, der hidtil har været gældende for den samme regel på området for SVU til uddannelse under videregående niveau.

Det indebærer, at gennemført videregående uddannelse vil kunne betragtes som forældet, hvis den uddannelsessøgende

- 1) ikke har anvendt uddannelsen i de sidste 5 år forud for ansøgningstidspunktet,
- 2) ikke anvender uddannelsen og kan sandsynliggøre, at der ikke er mulighed for at anvende den igen, fordi den ikke svarer til den nuværende uddannelse, eller
- 3) har gennemført uddannelsen i udlandet og den uddannelsessøgende kan sandsynliggøre, at uddannelsen ikke kan anvendes i Danmark.

Ikrafttræden og overgangsregler

LO påpeger, at indgrebet sker meget hurtigt og dermed griber ind i en række konkrete forløb. Uddannelserne med SVU er typisk modulopdelte og tages typisk over

mere end et år. Lovforslaget må derfor forventes at gribe ind i allerede planlagte forløb med SVU som forsørgelsesgrundlag.

Aarhus Universitet opfordrer til, at der ved fastsættelse af regler tages højde for, at de studerende, der får bevilliget SVU efter den gældende ordning, også får mulighed for at søge om forlængelse efter 1. februar 2014, således at uddannelsen kan afsluttes med SVU til og med eksamen.

Syddansk Universitet anfører, at en afskaffelse af SVU vil få store konsekvenser for målgruppen, der især benytter ordningen til at skrive deres masterprojekt. På grund af den foreslåede ikrafttræden den 1. februar 2014 vil der være en gruppe af studerende, der allerede nu har aftalt orlov og vikaransættelser med henblik på at skrive deres masterprojekt færdigt i foråret 2014. De har tilrettelagt deres uddannelse i tillid til gældende regler og vil komme i klemme ved færdiggørelsen af deres uddannelse. Tilsvarende situationer kan tænkes. *Syddansk Universitet* foreslår derfor, at lovændringen kun gælder ansøgere, der nyoptages på efteruddannelse i efteråret 2014.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Syddansk Universitet anfører, at en lovændring vil få den konsekvens, at det bliver sværere at opfylde det kompetenceløft, som for skolelærere og pædagoger findes tvingende nødvendigt i forhold til at kunne videreudanne sig til den store ledelsesmæssige og pædagogiske udfordring, som folkeskolereformen giver. På *Syddansk Universitet* er der planlagt sådanne særlige opkvalificerende skoleledelsesmoduler på Master i offentlig ledelse med opstart 2014.

FTF bemærker, at mange arbejdspladser har planlagt kompetenceløft over en længere periode, f.eks. på det statslige område, og at disse planer ikke vil kunne realiseres, når SVU som finansieringskilde bortfalder med så kort frist. Det vil betyde en opbremsning i den nødvendige udvikling af private og især offentlige arbejdspladser. Hvis lovforslaget fastholdes, foreslår *FTF*, at der bliver tale om en længere periode til indfasning af de nye vilkår, så der bliver reel mulighed for at gennemføre allerede planlagte efter- og videreuddannelsesaktiviteter i 2014.

Endelig bemærker *FTF*, at der ikke er overensstemmelse mellem den overgangsordning, regeringen har etableret for krav om suppleringsuddannelse (frem til september 2014) og den adgang til SVU, der nu bortfalder.

Ministeren oplyser, at den uddannelsessøgende kan få SVU til den uddannelse eller det element af en uddannelse, der allerede er søgt SVU til, i det omfang, uddannelsesforløbet er tilrettelagt på heltid. Det gælder også de elementer, der udgør en afslutning på uddannelsen, når der har været søgt SVU til selve uddannelsen.

Personer, der allerede har indgået en orlovsaftale med arbejdsgiveren og er blevet optaget på den ønskede uddannelse, har mulighed for at søge SVU til og med den 31. januar 2014.